

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Кафедра романо-германської філології
Кафедра практики англійської мови
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра іноземних мов

ФІЛОЛОГІЧНІ ВИТОКИ

Матеріали
IV Всеукраїнської заочної студентської науково-практичної конференції
«Актуальні проблеми сучасної іноземної філології»
17 квітня 2016

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Кафедра романо-германської філології
Кафедра практики англійської мови
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра іноземних мов

ФІЛОЛОГІЧНІ ВИТОКИ

Матеріали

IV Всеукраїнської заочної студентської науково-практичної конференції
«Актуальні проблеми сучасної іноземної філології»

Рівне – 2016

ББК 80
Ф 54
УДК 80

Філологічні витoki: Матеріали IV Всеукраїнської заочної студентської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасної іноземної філології» (17 квітня 2016 р.). – Рівне: РДГУ, 2016. – 244 с.

Редакційна колегія:

Михальчук Н.О., доктор психологічних наук, завідувач кафедри практики англійської мови, РДГУ;

Мартинюк А.П., кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри іноземних мов, ЛНТУ;

Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романо-германської філології, РДГУ.

Рецензент:

Воробйова Л.М., кандидат філологічних наук, професор кафедри теорії літератури та славістики РДГУ.

Упорядник випуску:

Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романо-германської філології, РДГУ.

та рекламної справи. Така термінологія є очевидним і продуктивним показником змін словникового складу із вмістом безлічі лексичних одиниць різної тематики та спрямованості; вона синтезує та поєднує традиції декількох мовних систем. У публіцистичних текстах завжди присутня мета не тільки передати певну інформацію, а і вплинути на свідомість читача шляхом застосування різних прийомів. Перспективною вважаємо дослідження стилістичних прийомів, характерних для публіцистичного стилю, та сучасних засобів їх вираження як в англійській мові, так і у зіставленні англійської та української мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ваняшкин С.Г. Речевая образность в английском газетном тексте: автореф. канд. дис. / С.Г.Ваняшкин. – М. : ГПИИЯ им. Тореца, 1985. – 24 с.
2. Гальперин И.Р. Очерки по стилистике английского языка / И.Р.Гальперин. – М.: Наука, 1958. – 460 с.
3. Романовская Н.В. Экспрессивно окрашенные глаголы в газетном стиле современного языка / Н.В.Романовская. – М. : ГПИИЯ им. Тореца, 1974. – 31 с.
4. Харченко О.В. Особливості розвитку сучасної журналістської термінології української мови (1960-1990-ті роки): автореф. канд. дис. / О.В.Харченко. – К.: КНУ ім. Т.Г.Шевченка, 1999. – 19 с.
5. Шве́ц А.В. Общественно-публицистический стиль речи. Газетный подстиль / А.В.Швец. – К.: Вища школа, 1984. – 141 с.

Науковий керівник: канд. філ. н., доц. кафедри англійської філології, перекладу та психології ГПМ ДВНЗ «ДДПУ» Ясинецька О.А.

Степанюк Ю.О.

Рівненський інститут слов'язознавства Київського славістичного університету
Рівне

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ЕЛІПТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ В УКРАЇНОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ ДЖ. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР І НАПІВКРОВНИЙ ПРИНЦ»

Ставши незалежною державою, Україна почала швидше та інтенсивніше розвивати економічні, політичні, культурні, мовні та інші зв'язки з усіма країнами світу. Особливе місце у цих зв'язках посідає література, зокрема дитяча. Завдяки українським перекладачам наші дітлахи сьогодні мають змогу поринути у казковий світ чудових творів не тільки письменників-класиків англійської літератури – Беатріс Поттер, Френсіс Бернетт, Еліонор Портер, Льюїса Керрола, Кеннета Грема, а й сучасних англійських авторів, таких як Дж.Роулінг, Корнелія Функе, Діана Уїнн Джонс та багатьох інших. Якісний та адекватний переклад відіграє надзвичайно важливу роль у процесі донесення найкращої світової літературної спадщини до маленького читача. Щоразу перед перекладачем постає складна задача, як без вагомих втрат своєрідності мови оригіналу відтворити засобами рідної мови особливості стилю письменника та художні і стилістичні засоби використані ним у творі. Завдяки якісному перекладу твір немов оживає, і читач має змогу подивитися на цей світ очима людини іншої культури та світобачення. Це збагачує духовний світ дитини, розширює її знання та допомагає краще зрозуміти культуру та життя інших країн, і водночас зрозуміти, що не дивлячись на те, що ми усі такі різні, все одно ми маємо так багато спільного і є ближчими один до одного, ніж це здається на перший погляд.

Статтю присвячено дослідженню синтаксично-стилістичних засобів (еліптичних конструкцій), використаних у романі Дж.К.Роулінг «Гаррі Поттер і напівкровний принц», та особливостям їх відтворення в україномовному перекладі. Головними героями книги

англійської письменниці є підлітки, і саме тому передача розмовного мовлення відіграє дуже важливу роль у творі. Автор широко використовує еліптичні конструкції для передачі живого розмовного мовлення персонажів.

І вітчизняні і закордонні вчені лінгвісти відзначають ведучу роль синтаксису як у граматиці, так і у стилістиці будь-якої мови. Кількість праць присвячених стилістичним синтаксичним засобам є дійсно великою. Дослідженням еліптичних конструкцій на матеріалі різних мов і з позицій різних лінгвістичних течій займалися такі лінгвісти як Ш.Баллі, А.І.Попова, О.М.Мороховський, К.Ф.Шульжук, В.А.Кухаренко, Н.Хомський, Дж.Гінзбург, Г.М.Чумаков, Г.Я.Солганик, В.В.Бузаров, В.Д.Девкін, Н.Дудик, І.Корунець, О.Пономарів та багато інших. Серед лінгвістичних праць останніх років особливо ґрунтовними є монографії американських лінгвістів Дж.Мерчанта та А.Лобек, Також слід відзначити статті Л.Кертц (Браунський університет), А.А.Акопян, дисертаційні праці В.Г.Александрової, В.В.Богатько та багатьох інших. Майстри художньої мови досить широко використовують фігуру еліпсису в різних контекстових ситуаціях як на тлі великої частини твору, так і в окремих реченнях. Неперевершені поетичні зразки еліпсів можна знайти у творах Т.Шевченка. М.Коцюбинський створив зразки високомайстерного психологічного застосування цієї фігури стилістичного синтаксису. Чимало еліптичних конструкцій спостерігається в новелах В.Стефаника, А.Тесленка, М.Черемшини [6, 357-358].

Актуальність роботи зумовлена посиленням інтересу науковців до проблем перекладу стилістичних синтаксичних конструкцій загалом та еліптичних конструкцій зокрема, оскільки синтаксичні конструкції є надзвичайно потужним стилістичним засобом і, переважним чином, саме синтаксис визначає стиль автора.

Мета статті – дослідити способи відтворення синтаксичних стилістичних засобів (еліптичних конструкцій) на прикладі англійського роману Дж.К.Роулінг «Гаррі Поттер і напівкровний принц» та його україномовного перекладу, здійсненого Віктором Морозовим за редакцією Олекси Негребецького та Івана Малковича (видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА») та встановити ступінь відповідності україномовного перекладу оригінальному твору, оскільки те, наскільки вдалим буде переклад, наскільки перекладачу вдасться наблизити розмовну мову англійських підлітків до розмовної мови наших дітлахів залежатиме, чи стане книга цікавою маленькому читачеві, чи захоче він продовжити цю дивовижну пізнавальну мандрівку країною зарубіжної літератури.

Мета дослідження передбачає виконання наступних завдань:

- 1) ознайомитися з працями вчених-лінгвістів, що займалися вивченням синтаксично-стилістичних засобів та вивчити класифікації цього явища в англійській та українській мовах;
- 2) здійснити порівняльний структурний аналіз дібраних одиниць;
- 3) встановити особливості відтворення синтаксичних стилістичних засобів (еліптичних конструкцій) англійського роману в україномовному перекладі Віктора Морозова.

Матеріал дослідження – 140 синтаксичних одиниць (еліптичних конструкцій), дібраних методом суцільної вибірки з роману Дж. К. Роулінг «Гаррі Поттер та напівкровний принц».

У нашій роботі ми спираємося на визначення еліпсису М.Д.Кузнець та Ю.М.Скрєбньова (для англійської мови) та визначення неповних та односкладних речень, дані К.Ф.Шульжуком (для української). Для здійсненні порівняльного структурного аналізу дібраних одиниць ми користувалися системою перекладацьких трансформацій Л.С.Бархударова.

Серія романів про Гаррі Поттера була написана для дітей, і головними героями книг є діти і підлітки. Саме тому відтворення розмовного мовлення в романі посідає одне з головних місць. Академічне писемне мовлення будується згідно суворих правил, які зазвичай порушуються при мовленні розмовному. Якщо персонажі художнього твору, наприклад підлітки, будуть розмовляти літературною мовою, дотримуючись усіх норм та правил, перед читачем вималюється неправдоподібна, штучна картина, твір буде сухим та нецікавим. Завдяки еліптичним конструкціям, письменниця робить мову своїх персонажів, а через неї і самих героїв, близькими і такими схожими на самого маленького читача. Цим зумовлене широке використання авторкою еліптичних конструкцій.

Перш за все слід зазначити, що таке явище як еліпсис в англійській мові розглядається виключно зі стилістичної точки зору, а в українській – як зі стилістичної, так і з граматичної точок зору. Синтаксис англійської мови допускає відхилення у структурі речення лише зі стилістичною метою, тобто будь-яке речення, де відсутній один з чи обидва головних члени є еліптичним і стилістично забарвленим [3, 66]. У теоретичних працях зі стилістики англійської мови англійські еліптичні речення поділяються на три види:

1. еліптичні речення з пропущеним підметом;
2. еліптичні речення з пропущеним присудком;
3. еліптичні речення з пропущеними підметом та присудком.

В українській мові картина значно складніша. Але, як в англійській, так і в українській мовах комунікативно-стилістична сутність усіх різновидів неповних речень полягає в тому, що за умови стилістичного користування ними мовець щоразу може висловитись і найприродніше, і, що вкрай важливо, найекономніше, лаконічно [2, 259].

Проаналізований твір Дж.Роулінг містить 140 еліптичних конструкцій, які у перекладі зазнали різного типу трансформацій. У процесі перекладу майже половини дібраних одиниць (66), перекладач не вдався до застосування трансформацій. Особливість відтворення еліптичних конструкцій українською мовою полягає у тому, що в українській мові, завдяки гнучкості синтаксису, існує ціла парадигма так званих неповних та односкладних речень. Через невідповідність синтаксичних рівнів двох мов, лише 6 одиниць з 66 було відтворено в перекладі за допомогою саме еліптичних конструкцій. Усім іншим еліптичним конструкціям, що їх було перекладено без застосування трансформацій, в українській мові відповідають односкладні речення (означено-особові (18), безособові (4), неозначено-особові (1)) і неповні ситуативні речення (37). Тобто, еліптичне речення в україномовному перекладі, навіть зі збереженням усіх його елементів та порядку їх розташування, згідно правил українського синтаксису не є еліптичним реченням.

У наведених нижче прикладах англійській еліптичній конструкції без підмета, вираженого особовим займенником «I», в українській мові відповідає односкладне безособове речення.

« <i>Wonder where his mummy is?</i> », said Harry frowning [5, p.122].	Цікаво, де його мамінка? – спохмурнів Гаррі [4, 110],
« <i>Well, see you... Got to go and get ready for the party...</i> » [5, p.313].	– Ну, до зустрічі... треба йти готуватися до вечірки... [4, 276].

Наступні речення є яскравим прикладом неповного ситуативного речення, коли при спілкуванні мовці не називають головний член речення, оскільки обидва знають, про що йдеться:

« <i>Whose memory is it?</i> » he asked. « Mine, » said Dumbledore [5, p.440].	- А чий це спогад? – поцікавився Гаррі. - Мій, - відповів Дамблдор [4, 386].
« <i>Where is he?</i> » said Harry, his heart leaping. « Oh, groaning and clanking up on the Astronomy Tower, it's a favorite pastime of his — » [5, p.493].	- І де він? - серце в Гаррі закалатало. - Ой, стогне собі й брязкає ланцюгами на астрономічній вежі, це його улюблена розвага... [4, 431].
« <i>Where is Marvolo?</i> » he asked. « Dead, » said the other [5, p.364].	- Де Ярволод? – запитав він. - Помер, - відказав той [4, 320].

Часто зустрічаються випадки, коли англійському еліптичному реченню в українській відповідає означено-особове речення:

« <i>Should've made your presence known, shouldn't you?</i> » said Gaunt aggressively. [5, p.203].	А чого не попередив, що прийдеш, га? – накинувся на нього Гонт [4, 180].
« <i>Fancy a gillywater?</i> » [5, p.308]	Хочеш гірської води? [4, 271].

Як вже було сказано вище, лише шість еліптичних конструкцій англійської мови було відтворено українською мовою також за допомогою еліптичних конструкцій:

«But,» said Harry, frowning, «it seems mad... Risking everything, throwing away his job, just for those...» « Mad to you, perhaps, but not to Voldemort, » said Dumbledore [5, p.440].	- Та це ж, – насупився Гаррі, – це просто божевілля... ризикувати всім, кидати роботу заради цих... - Для тебе, може, й божевілля, але не для Волдеморта, – заперечив Дамблдор [4, 385].
Harry looked around; Jack Sloper, one of the Beaters on last year's Gryffindor Quidditch team, was hurrying toward him holding a roll of parchment. « For you, » panted Sloper [5, p.181].	Гаррі озирнувся; з сувоєм пергаменту в руках до нього поспішав один з відбивачів торішньої квідичної команди Грифіндору Джек Слоупер. – Для тебе, - важко дихав Слоупер [4, 160].
«I'm not sure... Snape definitely said 'your master,' and who else would that be?» «I don't know,» said Hermione, biting her lip. « Maybe his father? » [5, p.353].	- Не пам'ятаю... Снейп точно казав «твій хазяїн», а хто ж іще то міг бути? - Не знаю, – закусила губу Герміона. – Може, його батько? [4, 310].
« Told you, » said Hermione succinctly [5, p.309].	Казала тобі, – пирхнула Герміона [4, 272].

19 речень вибірки було перекладено українською мовою за допомогою трансформації заміни. При застосуванні перекладачем трансформації заміни, еліптичні конструкції в україномовному перекладі також у переважній більшості випадків відтворені за допомогою односкладних та неповних речень:

«I wonder when our O. W. L. results will come?» « Can't be long now, it's been a month, » said Ron [5, p.99].	Цікаво, коли вже ми отримаємо наші підсумкові СОВи? – Мабуть скоро, бо вже минув цілий місяць, - припустив Рон [4, 90]
--	---

У даному випадку перекладач застосував антонімічний переклад: заперечне еліптичне речення з випущеним підметом замінене на розповідне неповне ситуативне речення.

У наступному прикладі еліптична конструкція з випущеним підметом та дієсловом зв'язкою відтворена за допомогою номінативного речення:

«Ah well,» said Ron, throwing the cloak back over Hermione. « Worth a try, but you were a bit obvious – [5, p.127].	– Ну що ж, - сказав Рон, ховаючи Герміону під плащ. – Гарна спроба, але діяла ти занадто... [4, 114].
--	--

У нижченаведеному прикладі еліптичне речення, де розповідь ведеться від першої особи, відтворене за допомогою односкладного неозначено-особового речення. Окрім того, дієслово «starve» було замінене фразеологічною одиницею «голодний як вовк»:

« Wish the lunch trolley would hurry up, I'm starving, » said Ron... [5, p.140].	Хоч би скоріше привезли обід, бо я вже голодний як вовк, - простогнав Рон... [4, 124].
---	---

Також маємо декілька прикладів змін у структурі речення. У даному прикладі, з простого еліптичного речення перекладач зробив два:

«And then, when he got a little older, he was... odd.» « Odd in what way? » asked Dumbledore gently [5, p.267].	– А як трохи підріс, став... якийсь чудний. – Чудний? Це як? – лагідно поцікавився Дамблдор [4, 235].
--	--

Цікавим є приклад контекстуальної заміни. Еліптичне речення без підмету та присудку, яке складається лише з одного іменника, замінене на дієслівну конструкцію, яка є неповним ситуативним реченням в українській мові.

«What did he do when he saw you?» « The usual, » said Ron indifferently, demonstrating a rude hand gesture [5, 140].	– А як він відреагував, коли побачив вас? – Показав так, - Рон байдуже повторив непристойний жест рукою [4, 124].
---	--

У наступному прикладі письменниця замінила іменник «bezoar» у репліці Гаррі на формальний підмет «one», з метою уникнення повторення. Оскільки в українській мові немає такого поняття, як «формальний підмет», перекладач вжив «безоар» вдруге, замінивши ним формальний підмет. До того ж, як і в переважній більшості випадків тут ми бачимо, що еліптична конструкція оригіналу в українській мові є односкладним реченням (у даному випадку – безособовим).

«Blimey, it was lucky you thought of a bezoar,» said George in a low voice. «Lucky there was one in the room,» said Harry... [5, p.400].	- Ти ба, пощастило йому, що ти згадав про безоар, - тихенько сказав Джордж. - Пощастило, що той безоар був у кімнаті, – уточнив Гаррі... [4, 351].
---	--

Речення, які в процесі перекладу зазнали трансформації додавання (23), у переважній більшості перетворилися в україномовному перекладі на повноцінні речення через додавання особових займенників:

«Only failed Divination and History of Magic, and who cares about them?» he said happily to Harry [5, p.103].	– Я провалив тільки віщування та історію магії, але кому вони потрібні? – радісно повідомив він Гаррі [4, 93]
«Malfoy's gone again!» «Can't have done...» [5, p.390].	- Мелфой знову десь пропав! - Та не міг він... [4, 343].
«Bin in the forest all day!» he panted [402].	- Я цілісний день пробув у Лісі! – задихано вигукнув він [4, 352].
«Didn't like ter draw attention to meself...» [5, p.405].	- Я не хтів привертати до себе уваги... [4, 355].

або вказівного займенника «це»:

«Wouldn't have time anyway, I'd only just put the finishing touches to my upholstery when you entered the room» [5, p.64].	Усе одно не було на це часу. Я саме наносив на оббивку останні штрихи, коли ви зайшли [4, 61].
--	---

Застосування цієї трансформації пояснюється тим, що без додавання особових або вказівних займенників речення були б безграмотними, оскільки в українській розмовній мові їх випущення не є прийнятним.

Сім речень, відтворених за допомогою трансформації випущення, є прикладом синтаксичних конструкцій, в яких було випущено семантично зайві елементи, не притаманні українському мовленню, як-от присвійний займенник. Надмірне вживання з точки зору української мови присвійних займенників є типовим явищем для англійської мови:

«Everyone all right?» said Mrs. Weasley. «Got your robes?» [5, p.115]	Усе нормально? – запитала місис Візлі. – Купили мантії? [4, 103]
---	--

У наступному реченні випущений прислівник «really», оскільки в україномовному перекладі він зробив би конструкцію неприродною та громіздкою:

«So what did Professor Slughorn want?» Hermione asked. «To know what really happened at the Ministry,» said Harry [5, p.164].	– То що хотів професор Слизоріг? – запитала Герміона. – Дізнатися, що було в міністерстві, - відповів Гаррі [4, 145].
---	---

Також маємо випадок випущення союзу «and» у перекладі так само для того, щоб не переобтяжувати речення:

«Well, see you... Got to go and get ready for the party...» [5, p.313].	– Ну, до зустрічі... треба йти готуватися до вечірки... [4, 276].
---	--

Наступний приклад свідчить, що у перекладі можуть бути пропущені елементи, які в українському синтаксисі не вживаються. Такі як, наприклад, формальний підмет «one»:

«Want one?» said Ron thickly, holding out a box of Chocolate Cauldrons [5, p.390].	- Хочеш? – проплямкав з повним ротом Рон, пропонуючи коробку шоколадних казанків [4, 343].
--	---

Вдаючись до трансформації перестановки (у нашій вибірці таких прикладів 10) перекладач в основному переставляє у реченнях окремі слова. Завдяки цьому речення починають звучати «по-українськи». Так, у наступному прикладі перенесений особовий займенник «I»:

«Your mother was Muggle-born, of course. Couldn't believe it when I found out» [5, p.70].	– Мати твоя народилася магелкою. Я повірити не міг, коли дізнався [4, 66].
---	---

У наступних реченнях перенесені прислівник «нарешті» та незмінюване слово «yes»:

« <i>Says I'm starting to live up to my dad at long last</i> » [5, p.137].	- Каже, що я нарешті став гідним сином свого тата [4, 122].
« <i>Just for the Slug Club, yes,</i> » said Hermione [5, p.281].	- Так, лише для членів Слизоклубу, - підтвердила Герміона [4, 248].

П'ятнадцять речень було перекладено із застосуванням комплексних трансформацій.

« <i>The dark mark,</i> » he muttered « <i>Knew there was something... ah well.</i> » [5, p.64].	«Чорна мітка, - пробурмотів він. – Я знав, що чогось не вистачає... та нехай [4, 61].
--	---

У даному реченні перекладач використав трансформацію додавання (доданий особовий займенник «я», який перетворює еліптичне речення на повне) та антонімічний переклад, що є трансформацією заміни.

У наступному прикладі питальне речення було замінене на розповідне і додано особовий займенник. У перекладі ми отримали розповідне повне речення замість розділового запитання, першою частиною якого була еліптична конструкція з випущеним підметом:

« <i>Always jump to the worst conclusion, don't you?</i> » [5, p.240].	- Ти завжди квапишся всіх затаврувати [4, 212].
--	---

Наступне речення також є прикладом комплексної трансформації із застосуванням заміни та додавання. Замість назви закляття «*Intrude Charm*» перекладач вдається до описового перекладу «закляття проти непроханих гостей» і переносить присудок «go off» на інше місце, оскільки український синтаксис дозволяє випадки, коли присудок знаходиться перед підметом. Треба додати, що у даному випадку як і в оригіналі, так і в перекладі ми маємо еліптичне речення:

« <i>Didn't hear my Intrude Charm go off, I taking a bath</i> » [5, p.67].	- Не чув, як спрацювало моє закляття проти непроханих гостей, бо був у ванні [4, 63].
--	---

Проаналізувавши вищенаведені приклади ми з'ясували, що лише у небагатьох випадках у процесі перекладу були збережені еліптичні конструкції. Завдяки гнучкості українського синтаксису перекладач має у своєму арсеналі великий спектр односкладних та неповних речень, якими він може користуватися при перекладі для відтворення розмовного мовлення персонажів. Особливістю перекладу еліптичних речень, відтворених без застосування трансформацій є те, що у переважній більшості випадків, навіть коли речення відтворене без змін, за класифікацією синтаксису української мови воно не є еліптичним. Застосовані перекладачем комплексні трансформації, а також трансформації заміни, додавання, перестановки та випущення роблять речення такими, що є притаманними українській розмовній мові; у ряді випадків перетворюють їх з еліптичних на повноцінні повні речення, або позбавляють зайвих формальних елементів, що виконують лише граматичну функцію і не є нормою української мови.

Подальші дослідження засобів відтворення еліптичних конструкцій завдяки яким можливо відтворити розмовну мову є актуальною проблемою, оскільки протягом останніх десятиріч з'явилось багато ґрунтовних досліджень, присвячених еліптичним конструкціям, лінгвісти (зокрема американські) пропонують нові, відмінні від прийнятих протягом багатьох років погляди на теорію еліпсису; стрімко розвивається і школа українського перекладу. Сучасні перекладачі створюють нові напрямки, сміливо експериментують, і з кожним роком кількість іншомовних творів перекладених українською мовою лише зростає. В епоху комп'ютерів та електронних гаджетів прищеплення у дітей любові до читання є непростою задачею, і саме якісний переклад є важливим фактором у її вирішенні. Недостатня розробленість теорії еліпсису і неоднозначність цього стилістичного засобу та адекватних способів його відтворення українською мовою залишає багато питань та місця для подальших досліджень, оскільки розмовне мовлення посідає одне з головних місць у дитячій літературі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бархударов Л.С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода) / Л.С.Бархударов. – М.: Междунар. отношения, 1975. – 240 с.

2. Дудик П.С. Стилiстика української мови / П.С.Дудик. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 368 с.
3. Кузнец М.Д. Стилiстика англійського язика / М.Д.Кузнец, Ю.М.Скребнев. – Ленинград, 1960. – 175 с.
4. Ролінг Д.К. Гаррі Поттер і Напівкровний Принц / Д.К.Ролінг; пер. з англ. В.Морозов; ред. пер. О.Негребецький, І.Малкович. – К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2005. – 575 с.
5. Сучасна українська літературна мова: Стилiстика / За загальною редакцією академіка І.К.Білодіда. – Видавництво «Наукова думка». – Київ – 1973. – 588 с.
6. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови / К.Ф.Шульжук. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 408 с.
7. Rowling J.K. Harry Potter and the Half-Blood Prince / J.K.Rowling. – USA.: Scholastic, 2005. – 652 p.

Науковий керівник: канд. філ. н., доц. кафедри романо-германської філології РДГУ Константінова О.В.

Хлистун А.А.
Горлівський інститут іноземних мов
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
Бахмут

АБРЕВІАТУРИ І СКОРОЧЕННЯ В АНГЛОМОВНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Абревіація – це один із найбільш продуктивних способів поповнення словникового складу багатьох мов. Дослідження проблем абревіації є досить фрагментарними, скорочені лексичні одиниці у багатьох відношеннях залишаються загадкою у лінгвістичному плані, оскільки стосовно них доводиться розглядати під специфічним кутом зору такі фундаментальні проблеми, як структура слова і його значення, проблема морфеми, парадигматичні відношення абревіатур. Загалом абревіацію розглядають як частину загальної тенденції мов до компресії засобів вираження інформації (О.М.Мацько, В.Є.Прищеп) та прагнення скоротити складні найменування, форма яких суперечить цілісності та єдності їхньої номінативної функції (А.Е.Левицький). Характерно, що явище абревіації набуває дедалі більшого поширення як в англійській (В.І.Заботкіна, Ю.А.Зацний, А.Е.Левицький), так і в українській (Л.І.Мацько, О.А.Семенюк, О.А.Стишов) мовах, що зумовлює актуальність нашого дослідження, мета якого – розглянути мовні характеристики та особливості перекладу абревіатур та скорочень у зіставленні англійської та української мов.

Зрозуміло, що абревіатури, які не мають відповідників в іншій мові, потребують при перекладі спочатку повного пояснення їхнього значення. Зіставлення статті в англійськомовному періодичному виданні з українськомовним перекладом засвідчує синтез прийомів передачі оригіналу для знаходження відповідника, еквівалента. У стилі англійськомовної преси проявляється особлива лаконічність, тому основним завданням при перекладі стає чітке донесення до цільового читача змісту у найбільш зрозумілій, чіткій та звичній формі. Інколи часте використання абревіатур може справити враження провінціалізму у журналістиці, але не можна заперечувати той факт, що використання колоквіальної лексики та зрозумілих скорочень, як правило, полегшує розуміння тексту. Такі нюанси потрібно враховувати при перекладі. Зокрема, відмінна риса сучасної англійськомовної абревіації – це скорочення не тільки термінів, але й часто вживаних у розмовному мовленні словосполучень і цілих речень. Прикладами є: *AAMOF – As A Matter Of Fact – насправді; GON – God Only Knows – Бог його*

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА ТА ГРАМАТИЧНА СИСТЕМИ МОВИ І МЕТОДИ ЇХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	4
<u>Андрейко М.А.</u> КЕПКУВАННЯ ЯК ОСНОВНИЙ ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ ВЕРБАЛЬНОЇ АГРЕСІЇ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	4
<u>Андрощук І.П.</u> СТИЛИСТИЧЕСКОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРЕЦЕДЕНТНЫХ ВЫСКАЗЫВАНИЙ В ЗАГОЛОВКАХ ГАЗЕТНЫХ ТЕКСТОВ.....	7
<u>Васькіна Ю.В.</u> МЕТОДИ ДЕРИВАЦІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ АНТРОПОНІМЦІ.....	10
<u>Гембік Н.М.</u> ПРОБЛЕМА АКТУАЛІЗАЦІЇ МОВНИХ ЗАСОБІВ ФРАНЦУЗЬКИХ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ	13
<u>Глабець М.Ю.</u> ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ІНТЕНЦІЇ У КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІЙ ЛІНГВІСТИЧНІЙ ПАРАДИГМІ.....	15
<u>Городна Ю.І.</u> МЕТОНІМІЧНІ МОДЕЛІ НОМІНАЦІЇ ПРЕДМЕТІВ МАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ).....	19
<u>Гребенюк Ю.К.</u> ДО ПРОБЛЕМИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ МОВНОЇ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ КАРТИН СВІТУ	23
<u>Давидович Х.В.</u> ПОНЯТТЯ ЕМОЦІЙНОГО КОНЦЕПТУ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	26
<u>Давидюк О.В.</u> РЕАЛІЇ ЯК ЗАСІБ ПЕРЕДАЧІ НАЦІОНАЛЬНОГО КОЛОРИТУ	30
<u>Добровичинська Л.С.</u> ПРАГМАТИЧНІ ФУНКЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ В АМЕРИКАНСЬКИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ	34
<u>Кінашук А.В.</u> ТРАГЕДІЯ «РОМЕО ТА ДЖУЛЬЄТТА» В.ШЕКСПІРА: СПРОБА ГЕНДЕРНОГО АНАЛІЗУ	38
<u>Корзієнко Н.В.</u> ЕТИМОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТОПОНІМІВ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	44
<u>Лавренюк О.А.</u> СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТИПОВИХ АНГЛІЙСЬКИХ НАЗВ МУЗИЧНИХ ГУРТІВ ТА ВИКОНАВЦІВ.....	47
<u>Левик Ю.І.</u> ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ ЗМІСТ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З АНІМАЛІСТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ.....	51
<u>Лялька О.</u> ОСОБЛИВОСТІ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «СТРАХ» У РОМАНІ ТОМАСА ГАРРІСА «HANNIBAL RISING»	54
<u>Мулько Т.М.</u> ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ЯК КОМПОНЕНТ ОБРАЗНОЇ СИСТЕМИ РОМАНУ АГАТИ КРІСТІ «THE MURDER OF ROGER ASKROYD»	58
<u>Осіпчук Т.А.</u> ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ ДІЄСЛІВ РУХУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ..	61
<u>Скрипка В.К.</u> ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДА ИМЕН СОБСТВЕННЫХ В АНГЛИЙСКОМ ХУДОЖЕСТВЕННОМ ТЕКСТЕ	64
<u>Собіпан Є.О.</u> АВТОРСЬКІ НОВОТВОРИ ЯК ЗАСІБ ВТІЛЕННЯ МІФОЛОГІЧНОЇ КАРТИНИ СВІТУ ДЖ. Р. Р. ТОЛКІНА	67

<u>Соботюк І.О.</u> ЛІНГВІСТИЧНІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУ 'HOME' У РОМАНІ МАРИНИ ЛЕВИЦЬКОЇ «A SHORT HISTORY OF TRACTORS IN UKRAINIAN».....	71
<u>Соцький О.І.</u> ОНОМАСТИКА ТВОРУ «ПІСНЯ ЛЬОДУ Й ПОЛУМ'Я» ДЖОРДЖА МАРТІНА.....	75
<u>Таборовець Я.С.</u> ЛЕКСИЧНІ ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ДЕТЕКТИВНОЇ ПРОЗИ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЕНА БРАУНА «ANGELS AND DEMONS»).....	78
<u>Тарарук Д.П.</u> ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК ОСВОЄННЯ МОВНОГО ПРОСТОРУ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ (на матеріалі роману Д.Д.Селінджера «The Catcher in the Rue» і російськомовного перекладу С. Махова та М. Нємцова).....	81
<u>Угринюк Р.В., Петрина Х.В.</u> ЛЕКСИЧНА СПОЛУЧУВАНІСТЬ ІМЕННИКІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПОДЯКИ.....	87
<u>Філько Н.І.</u> КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ІНАВГУРАЦІЙНИХ ПРОМОВ ПРЕЗИДЕНТІВ США.....	93
<u>Харечко А.В.</u> КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ НЕГАТИВНИХ ЕМОЦІЙ ЛЮДИНИ ЗАСОБАМИ ПАРЕМІЙ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ.....	98
<u>Шило О.О.</u> ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУ «CONSCIENCE»..	103
<u>Шкабарова В.В.</u> АНГЛОМОВНИЙ МЕДИЧНИЙ ДИСКУРС ЯК ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ.....	108
СЕКЦІЯ 2. ІНШОМОВНА МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНЦІЯ В АСПЕКТІ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.	111
<u>Авдошина Г.А.</u> ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ЕМОЦІЙНО-ПОЧУТТЄВОЇ СФЕРИ ЛЮДИНИ.....	111
<u>Бакутіна П.В.</u> ПСЕВДОІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМИ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	114
<u>Басовець І.М.</u> ВІДОБРАЖЕННЯ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ В ГЛОБАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ.....	117
<u>Горшкова О.П.</u> АНГЛОМОВНА МЕТАФОРІКА ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ.....	120
<u>Карпенко Г.О.</u> РОЗУМІННЯ СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ТА МЕТАФОРИ У КОНОТАТИВНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ.....	122
<u>Кликова Е.Д.</u> МЕТАФОРІКА АНГЛОМОВНИХ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ.....	127
<u>Ковальова К.О.</u> ФЕНОМЕН «LIE» ЯК ЗАСІБ ВИКРИВЛЕННЯ РЕАЛЬНОСТІ.....	130
<u>Лазутчик М.П.</u> МОВНЕ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «СТРАХ» НА МАТЕРІАЛІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ФРАНЦУЗЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ (ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ).....	133
<u>Михайлюкова Т.В.</u> МОВНА КАРТИНА СВІТУ ЯК ОСНОВНЕ ПОНЯТТЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ.....	136
<u>Немеришина М.В.</u> КОНЦЕПТ «ДРУЖБА» В ФРАНЦУЗЬКІЙ, АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ (НА МАТЕРІАЛІ ПАРЕМІЙ).....	140

<u>Павлюк Б.А.</u> ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ІНВЕКТИВ У РОЗМОВНОМУ ДИСКУРСІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ.....	144
<u>Пляшко О.В.</u> ЕВФЕМІЗМИ ЯК ЗАСІБ МАНІПУЛЮВАННЯ В МОВІ РЕКЛАМИ	147
<u>Рарок Ю.Р.</u> МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ У ФРАНКОМОВНИХ КРАЇНАХ: КАНАДІ, БЕЛЬГІЇ, ШВЕЙЦАРІЇ (НА ОСНОВІ ФОНЕТИЧНОЇ, ЛЕКСИЧНО ТА ГРАМАТИЧНОЇ СИСТЕМ МОВИ).....	151
<u>Сабанюк О.П.</u> КОНЦЕПТ ЯК КЛЮЧОВЕ ПОНЯТТЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «КОНЦЕПТ»	155
<u>Садієва Г.А.</u> ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ ДІЛОВОГО СТИЛЮ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ.....	160
<u>Слобожан Д.О.</u> СЕМАНІКА І СТРУКТУРА АНГЛОМОВНИХ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ТЕРМІНІВ	163
<u>Степанюк Ю.О.</u> ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ЕЛІПТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ В УКРАЇНОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ ДЖ. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР І НАПІВКРОВНИЙ ПРИНЦ»	166
<u>Хлисту́н А.А.</u> АБРЕВІАТУРИ І СКОРОЧЕННЯ В АНГЛОМОВНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	172
СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА.....	175
<u>Бокач М.В.</u> КАТЕГОРІЇ ПРОСТОРУ ТА ЧАСУ В ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОМУ ДИСКУРСІ	175
<u>Головачик Т.О.</u> ОСОБЛИВОСТІ ПОЕТИКИ ГОТИЧНОГО У ЛІТЕРАТУРІ	177
<u>Івашкевич Е.Е.</u> THE AMPLIFICATION OF COLLOQUIAL AND EVERYDAY VOCABULARY IN THE TRANSLATION OF THE NOVEL «THE CATHER IN THE RYE» BY JEROME DAVID SALINGER	181
<u>Кир'янчук Т.Б.</u> ПОЕТИКА ХУДОЖНЬОГО ХРОНОТОПУ В РОМАНІ ДЖЕЙМСА ДЖОЙСА «УЛІС».....	185
<u>Козачук В.М.</u> ЕПІГРАФ ЯК СИЛЬНА ПОЗИЦІЯ (НА ПРИКЛАДІ ОПОВІДАНЬ Е.А.ПО)..	188
<u>Матчук А.Л., Вокальчук О.Є.</u> ФІЛОСОФІЯ Й ЕСТЕТИКА ПОСТМОДЕРНУ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ КУРТА ВОННЕГУТА Й БЕРНАРА ВЕРБЕРА)	194
<u>Наумчук А.І.</u> ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРНО-ОБРАЗНОЇ ПОБУДОВИ ІСТОРИЧНИХ РОМАНІВ МАРІО ВАРГАСА ЛЬОСИ.....	198
<u>Пономаренко І.</u> ОСОБЛИВОСТІ ПЕРСОНАЖНОГО СВІТУ РОМАНІВ Е.М. РЕМАРКА...	196
<u>Теребінська Т.В.</u> ХУДОЖНІЙ СВІТ РОМАНУ АЙРІС МЕРДОК «ПІД СІТКОЮ»	204
<u>Трубенюк Я.А., Шахновська І.І.</u> ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ЗАСОБІВ ЕКСПРЕСІВНОСТІ В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	209
<u>Шибко А.А., Галич О.А.</u> СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ОБРАЗ АНГЛІЇ У ТВОРАХ ЧАРЛЬЗА СНОУ («НАСТАВНИКИ», «КОРИДОРІ ВЛАДИ»).....	212
СЕКЦІЯ 4. НОВІТНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	214

<u>Войчук І.С.</u> РОЗВИТОК ІНШОМОВНИХ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ УЧНІВ У ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ	214
<u>Зелінська А.В.</u> ЧИТАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	216
<u>Козій В.В.</u> ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРОВАНІХ УРОКІВ У НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	220
<u>Коханевич М.І.</u> МЕТОД ПОВНОЇ ФІЗИЧНОЇ РЕАКЦІЇ ЯК НОВИЙ ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ЛЕКСИКИ	223
<u>Маньковська О.Я.</u> ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ АУДИТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	225
<u>Осипчук І.Л.</u> ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗА МЕТОДОМ ПРОЕКТІВ НА СТАРШОМУ СТУПЕНІ НАВЧАННЯ.....	229
<u>Старіцина А.О.</u> КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ ТА ДЖЕРЕЛА АВТЕНТИЧНИХ І НАВЧАЛЬНИХ ПІСЕНЬ	235
<u>Степанець Н.В.</u> РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ПІДЛІТКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	237
<u>Чертенко В.А.</u> ВИКОРИСТАННЯ ВІРШОВАНИХ ТВОРІВ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	240
<u>Шевчук О.В.</u> ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ТВОРЧОГО ПИСЬМА ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА СЕРЕДНЬОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ.....	243

Наукове видання

ФІЛОЛОГІЧНІ ВИТОКИ

Матеріали IV Всеукраїнської
заочної студентської науково-практичної конференції
«Актуальні проблеми
сучасної іноземної філології»

Відповідальний за підготовку збірника до видання **Воробйова І.А.**

Комп'ютерна верстка **Воробйова І.А.**